

Pentti Hakkarainen

Suomen Pankki

Rahoitusjärjestelmän vakaus

Vakauservio

- Julkaisu Suomen Pankin Euro & talous -sivustolla, ks. <http://www.eurojatalous.fi/fi/rahoitusvakaus/>
- Vuosittainen arvio Suomen rahoitusjärjestelmän vakaudesta ja vakautta uhkaavista riskeistä
- Koostuu pääkirjoituksesta, pääartikkelista ja erillisartikkeleista

Maailmantalouden hidas kasvu ja rahoitusmarkkinoiden rauhattomuus huolina

- Kasvuvauhti vaimea kehittyneissä ja hidastunut nousevissa maissa
 - Kasvuhuolet aiheuttivat osaltaan rauhattomuutta rahoitusmarkkinoilla vuoden 2016 alussa
- Matalat korot vaikuttaneet varallisuushintojen nousuun
- Epävarmuuksia niin lyhyellä kuin pitkällä aikavälillä
 - Öljyn hinta, Kiinan talouskasvu, Yhdysvaltojen rahapolitiikan normalisoituminen, geopoliittiset riskit, pakolaistilanne
 - Ks. artikkelit *Mitä Britannian EU-ero merkitsisi rahoitusmarkkinoille* ja *Halpa öljy paljastaa hiiliriskin vaikutukset*

Pankkiunionin rakentaminen ja finanssisäätelyn uudistukset pitkällä

- Pankkiunionin yhteinen valvonta ja kriisinratkaisu jo toiminnassa; yhteinen talletussuojajärjestelmä unionin puuttuva elementti
- Finanssisäätelyn uudistukset loppusuoralla; huomiota yhä enemmän talouskasvun tukemiseen
 - Pääomamarkkinaunioni
- Ks. artikkelit *Pankkien vakavaraisuusuudistus loppusuoralla* ja *Uusi eurooppalainen talletussuojajärjestelmä käynnistymässä*

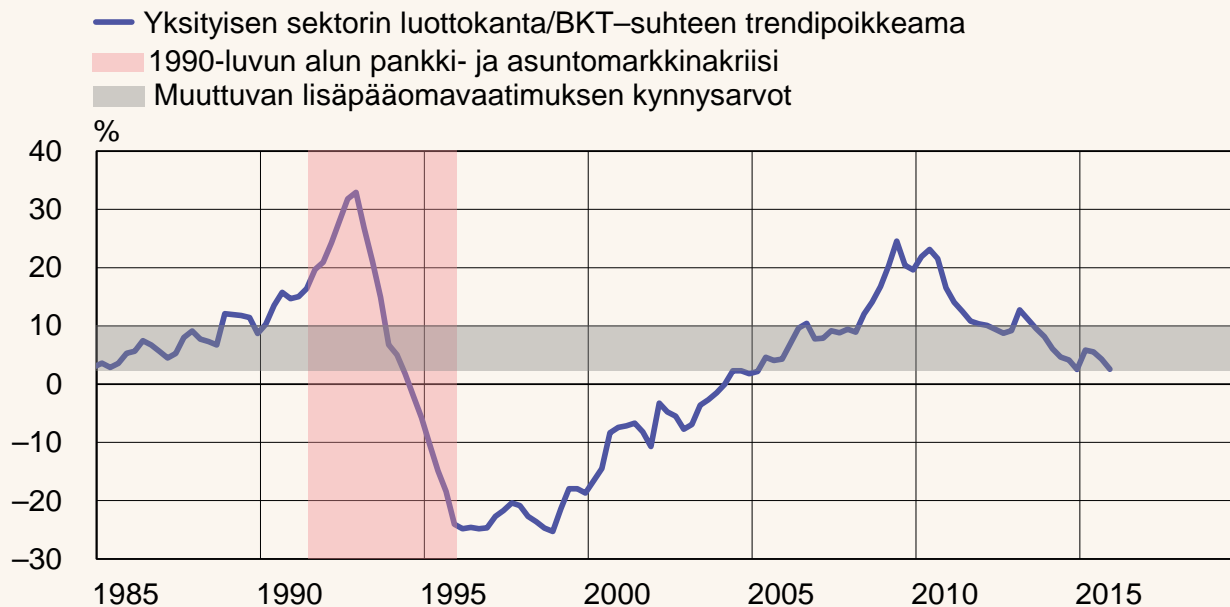
Suomen rahoitussektorissa ei välittömiä suhdanneluonteisia vakausuhkia

- Luotonannon kasvuun ja varallisuushintojen nousuun ei liity akuutteja riskejä, mutta riskejä seurattava
 - Ks. pääartikkeli *Suomen rahoitusjärjestelmän vakaus ei ole itsestäänselvyys*
- Velkaantuneisuuden kasvu pysyvämpi haavoittuvuus
 - Ks. artikkeli *Suuri asuntovelkaantuneisuus kasvattaa vakausriskejä*
- Suomen rahoitusjärjestelmä toiminut luotettavasti
 - Pankki- ja vakuutussektorit vakavaraisia ja voitollisia, mutta matala korkotaso rasittaa jatkossa kannattavuutta
 - Ks. artikkeli *Matala korkotaso koettelee pankkeja*

Pankkikriisejä hyvin ennustanut varoitusindikaattori ei hälytä

BKT:hen suhteutetun luottokannan trendipoikkeama yksityisellä sektorilla Suomessa (ensisijainen riskimittari)

Indikaattori on laskettu Baselin komitean (2010) suositusten mukaisesti yksipuolisella Hodrick–Prescott-suotimella tasoitusarvoa 400 000 käyttäen.

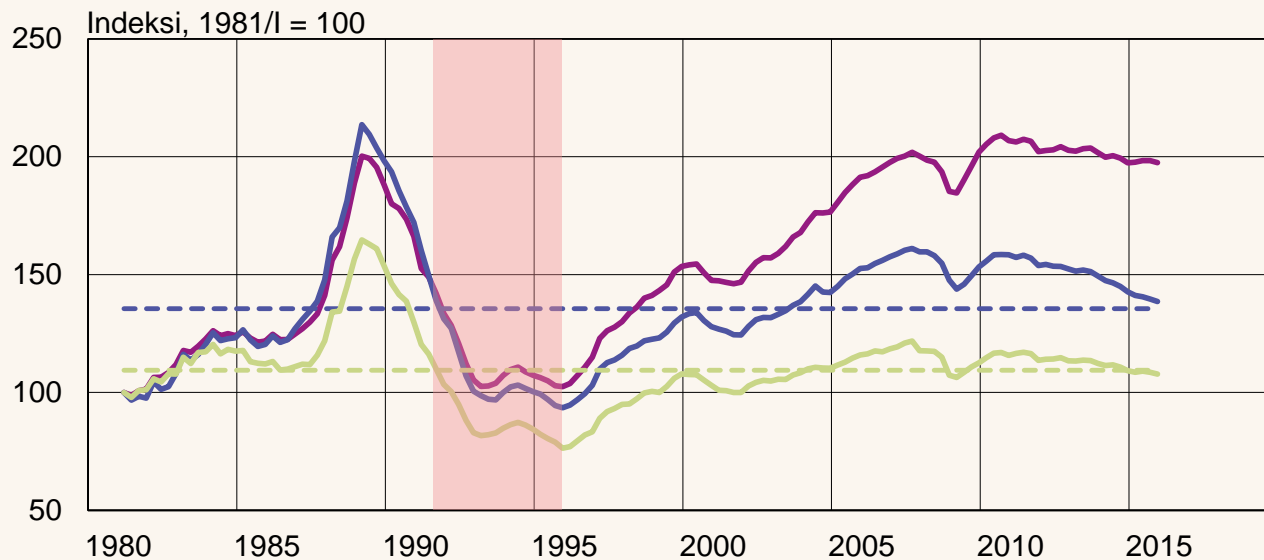
Lähteet: Kansainvälinen järjestelypankki (BIS), Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.
12.4.2016

Asuntojen suhteelliset hinnat lähellä pitkän aikavälin keskiarvojaan

Asuntojen suhteelliset hinnat Suomessa

- Asuntojen hinnat suhteessa kuluttajahintoihin
- Asuntojen hinnat suhteessa vuokriin
- - - Tarkasteluajanjakson keskiarvo
- Asuntojen hinnat suhteessa palkansaajien ansiotasoon
- - - Tarkastelujakson keskiarvo
- 1990-luvun alun pankki- ja asuntomarkkinakriisi

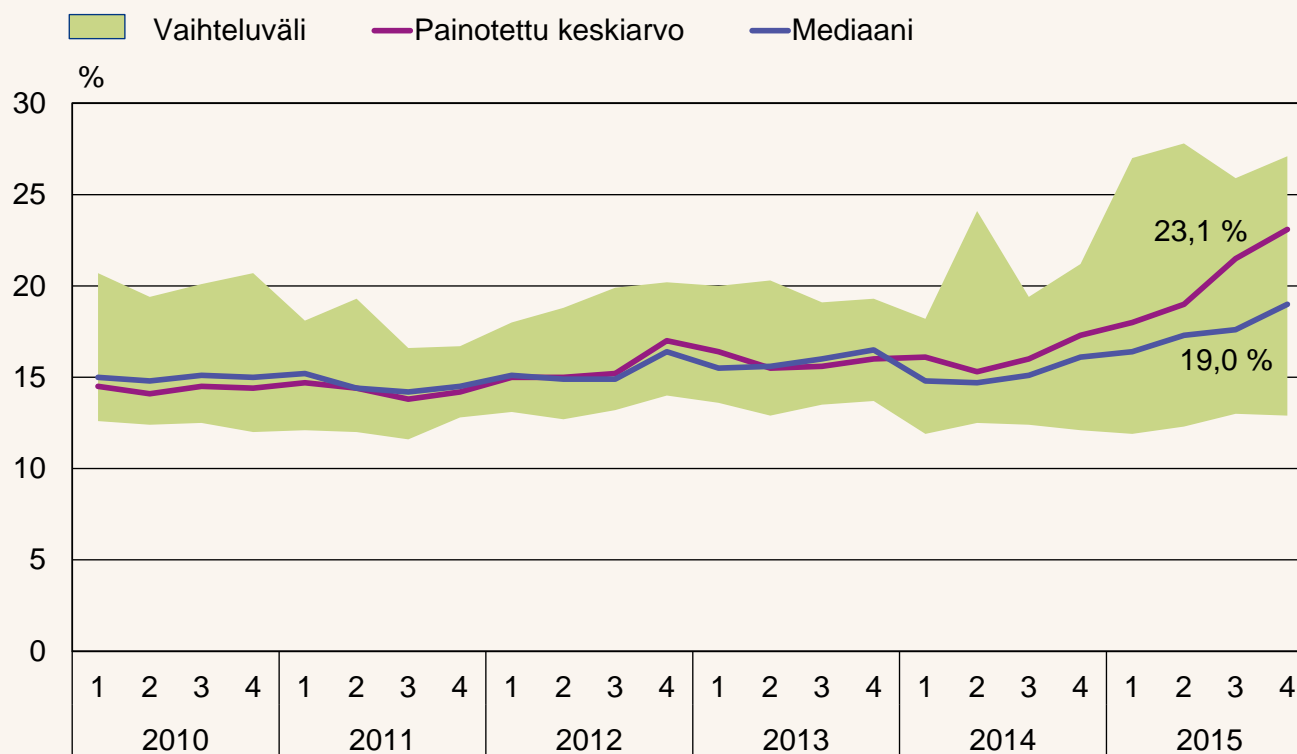
Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

16.5.2016

Suomalaiset pankit parantaneet merkittävästi vakavaraisuuttaan

Kokonaisvakavaraisuussuhdelukujen hajonta

Lähde: Finanssivalvonta.

Suomen finanssisektori kytkeytynyt kansainvälisesti

- Suomen finanssisektori keskittynyt (suuret toimijat, merkittävät markkina-asetat)
- Finanssisektori kytkeytynyt kansainvälisille rahoitusmarkkinoille:
 - tukkurahoitus
 - sijoitustoiminta
 - omistus
- Kotimaisten toimijoiden lisäksi erityisesti pohjoismaisomisteisilla pankeilla suuri merkitys Suomen pankkijärjestelmässä
- Nordean sivukonttoriuudistus vahvistaa pankkisektorin pohjoismaista kytkeytyneisyyttä => naapurimaiden ongelmat voivat välittyä aiempaa suoremmin Suomeen
 - Ks. artikkeli *Nordean muutos sivuliikkeeksi – pohjoismainen kytkeytyneisyys lisääntyy*

Suomen rahoitusjärjestelmä rakenteellisesti haavoittuva

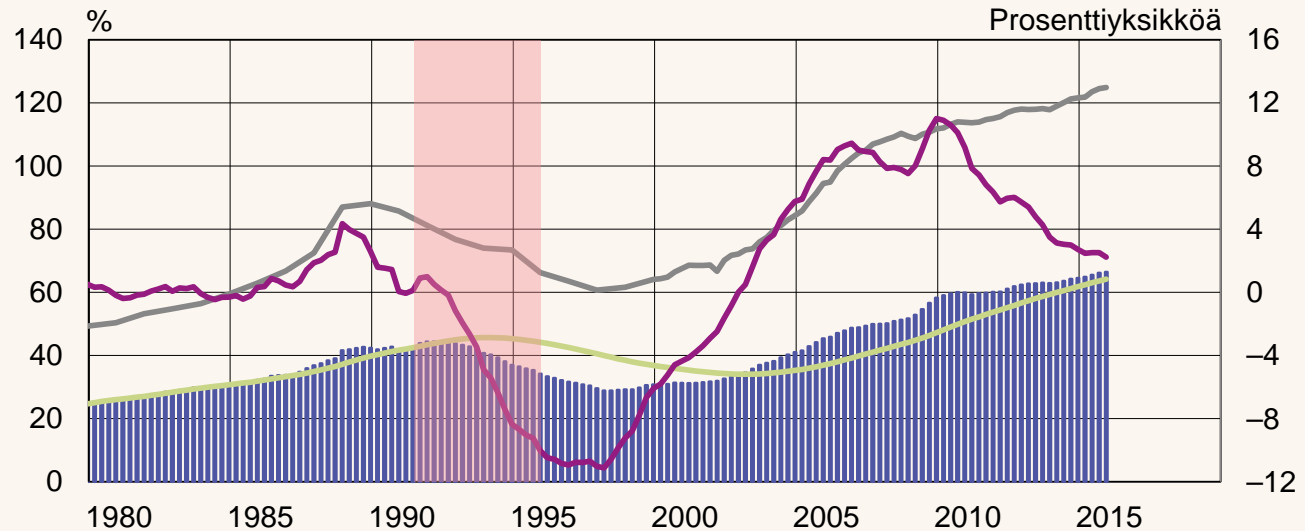
- Suomen pankkisektori on
 - erittäin keskittynyt
 - voimakkaasti kytkeytynyt yli maiden rajojen
 - riippuvainen markkinarahoituksesta, josta suuri osa hankitaan asuntovakuudellisilla katetuilla joukkolainoilla
- Suomen rahoitusjärjestelmä altis asuntoluotonannon riskeille
 - kotitalouksien huomattava velkaantuneisuus
 - asuntovarallisuuden suuri merkitys kotitalouksien varallisuudessa
 - asuntoluotot iso osa pankkien luotonannosta
 - asuntovakuudellinen varainhankinta sitoo paljon pankkien vakuusmateriaalia
- Asuntoluotonantoon liittyvien riskien kasvu osin tasaantunut
 - velkaantuneisuuden kasvu hidastunut
 - erittäin velkaantuneiden kotitalouksien osuudet eivät enää kasvaneet

Kotitalouksien velkaantuneisuus kasvaa, mutta aiempaa hitaammin

Kotitalouksien velkaantuneisuus Suomessa

- Kotitalouksien lainakanta, % BKT:stä
- Kotitalouksien lainakanta, % käytettävissä olevasta tulosta
- Lainakanta-BKT-suhteen trendi*
- Poikkeama trendistä (oikea asteikko)
- 1990-luvun alun pankki- ja asuntomarkkinakriisi

Lainakanta ml. taloyhtiölainat.

* Laskettu yksisuuntaisella Hodrick–Prescott-suotimella tasoitusarvoa 400 000 käyttäen.

Lähteet: Tilastokeskus ja Suomen Pankin laskelmat.

13.5.2016

Vaikea toimintaympäristö rasittaa erityisesti vakuutussektoria

- Suomen vakuutussektori voimakkaasti keskittynyt ja merkittävä sijoittaja
 - Kolmen suurimman henki- ja vakuutusyhtiön taseet runsaat kolme neljännestä koko sektorin taseesta
 - Työeläkeyhtiöiden varat lähes 90 % BKT:stä
 - Suomalaiset työeläke- ja vakuutusyhtiöt omistavat lähes kolmanneksen kotimaisten yritysten velkapapereista
- Korkosijoitusten heikot tuotot rasittavat vakuutusyhtiöiden kannattavuutta
- Vakuutusyhtiöiden ns. Solvenssi 2 -sääntely tuli voimaan vuoden 2016 alussa
 - Vakuutusyhtiöiden varat ja velat arvostetaan markkinaperusteisesti
- Ks. artikkeli *Vakuutussektorin sääntely uudistuu*

Pentti Hakkarainen

Suomen Pankki

Johtopäätökset

Suomen rahoitusjärjestelmän muutoksia

- Nordean sivukonttoriuudistus siirtää toimintaa pankkiunionin yhteisen pankkivalvonnan ja kriisinratkaisun ulkopuolelle => Tarvitaan tiivistä yhteistyötä pankkiunionin yhteisen valvonnan ja pohjoismaisten pankkivalvojen välillä
- Suomen keskittyneillä pankki-, vakuutus- ja työeläkemarkkinoilla huolehdittava riittävästä kilpailusta, joka pakottaa tuote- ja palvelukehitykseen sekä tuottavuuden parantamiseen
- Rahoitustoimiala muutoksessa uuden teknologian ja uusien toimintamallien johdosta

Matalat korot tukevat kasvua mutta voivat luoda riskejä

- Euroalueen hintavakautta tukeva rahapolitiikka ylläpitää myös luotonantoa
- Kasvua tukeva kevyt rahapolitiikka voi johtaa joissain maissa
 - liialliseen luotonannon kasvuun
 - varojen suuntautumiseen finanssisijoituksiin
 - varallisuusarvojen nousuun
- Makrovakauseräpolitiikalla voidaan vähentää matalien korkojen haitallisia sivuvaikutuksia
- Viranomaisilla oltava valmius toimenpiteisiin, jos rahoitusvakauden riskit kärjistyvät ja haavoittuvuudet voimistuvat

Suomen makrovakausvälineistö saatava vertailukelpoiseksi

- Rahoitusjärjestelmän riskit ja ongelmat leviävät yhdentyneillä markkinoilla nopeasti yli maiden rajojen
- Suomen viranomaisilla tulisi olla vertailukelpoinen välineistö muiden – erityisesti Pohjois- ja Baltian maiden – kanssa
 - Ks. artikkeli *Suomen naapurimaat suitsivat asuntoluotonantoon*
- Viranomaisten välineistöstä puuttuvat
 - järjestelmäriskipuskuri
 - kotitalouksien riittävän lainanhoitokyvyn varmistavat välineet
- Välineistöä liian myöhäistä rakentaa ja ottaa käyttöön kriisitilanteessa
 - globaalin finanssikriisin ja Suomen 1990-luvun kriisin opetukset

Vakauserivien valmistelijat

- Asplund, Tuulia; Björklund, Nina; Haajanen, Jyrki; Jantunen, Lauri; Kauko, Karlo; Korpinen, Kasper; Koskinen, Kimmo; Leino, Topias; Manninen, Otso; Miettinen, Paavo; Putkuri, Hanna; Pylkkönen, Pertti; Savolainen, Eero; Snellman, Heli; Strandman, Ville; Taipalus, Katja; Tölö, Eero; Vauhkonen, Jukka; Virtanen, Jere